

Звичайно, далеко не всі риси нашої держави, що передбачені і закріплені Конституцією України, стали нині повною мірою реальністю. Конституційні положення, що стосуються цих рис, є певною мірою програмою державотворення на найближчі десятиліття, ідеалом, який треба втілити у життя. Це стосується насамперед зовнішніх аспектів суверенітету держави, а також правового і соціального характеру держави. Тим самим ідеологія українського державотворення потребує значного часу і зусиль для свого утвердження, розвитку і вдосконалення.

Отже, ідеологія українського державотворення нині сповна і на найвищому рівні легалізована, але далеко ще не реалізована, її реалізація – одне з найважливіших завдань нашого часу. Пріоритетним напрямом його вирішення є перетворення Конституції в життя, приведення її в дію.

1. Подголин Е. И. Юридическая речь в уголовном судопроизводстве / Е. И. Подголин // Сов. юстиция. – 1985. – № 20. – С. 36–49.

2. Прадід Ю. Ф. Вступ до юридичної лінгвістики : [навч. посібник] / Ю. Ф. Прадід ; [за ред. чл.-кор. АПрН Ярмаша О.Н.]. – Симферополь : Доля, 2002. – 104 с.

3. Brown G. Discourse Analysis / Gillian Brown, George Yule. – Cambridge : Cambridge University Press, 1983. – 288 p.

Богатирьова Галина Андріївна,
завідувач кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Криворізького факультету
кандидат педагогічних наук, доцент

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Процес інтеграції української держави в європейське та світове співтовариство потребує чіткої спрямованості підготовки фахівців на формування компетентної, конкурентоспроможної особистості. Не є винятком вимоги щодо підвищення ефективності та вдосконалення професійної підготовки юристів шляхом формування в них інформаційно-комунікативної компетентності як однієї із складових високоякісної юридичної діяльності. Саме підвищення професійного рівня майбутнього правника, потреба в формуванні його комунікативної компетентності, збагачення інтелектуального та культурного потенціалу сприятимуть утвердженню особистості, розвитку її талантів

і задатків.

У сучасній науковій літературі питання компетентності особистості в контексті освоєння тієї чи іншої професії розглядали П.С. Атаманчук, І.В. Болотнікова, О.М. Ніколаєва, Є.М. Проворова, Н.Ф. Сергієнко (професійна компетентність педагогів); Г.М. Сагач, В.Е. Семенова, В.В. Соколова, І.І. Тимченко, О.В. Уварова (комунікація, спілкування); В.Г. Андросюк, О.М. Бандурка, В.Р. Волков, Н.М. Конопенко (сутність, специфіка юридичних спеціальностей); Л.В. Боровик (компетентність майбутніх офіцерів ДПС).

Питанням формування інформаційно-комунікативної компетентності фахівця присвячено наукові праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких значне місце посідають роботи Р. Айтбаєва, О. Астаф'єва, Л. Дідух, О. Захарова, Н. Качалова, Г. Клемпа, Н. Клещенко, А. Савченко, О. Соснін, Є. Софінська, В. Сутужко, С. Чурукаєва, О. Шилова, Е. Юдіної та ін. Також існують кілька підходів до формування інформаційно-комунікативної компетентності фахівців різного профілю: компетентнісний підхід (Н. Арутюнова, А. Данилькевич, О. Данильчук, В. Хутмакер та ін.); особисто-орієнтований (К. Абульханова-Славська, Б. Ананьєв, О. Зайцева, І. Роберт, О. Шилова та ін.); системний (В. Афанасьєва, І. Блауберг, Е. Юдіна та ін.) та системно-технологічний (В. Байденко, А. Веневцева, Г. Клемп та ін.).

В умовах глобальної інформатизації суспільства важливим є створення такого інформаційного простору, який би забезпечував адекватність спілкування фахівців у різних професійних ситуаціях, дозволяв ефективно працювати з великим обсягом інформації й ефективно вирішувати професійні завдання. Мова йде про спілкування і комунікацію як складових комунікативної діяльності, які становлять єдине утворення, інтегративне не тільки за формою його виявів, але й за природою психологічних механізмів, що забезпечують його.

Якщо вести мову про комунікативну діяльність у навчальному процесі, то комунікатор, як зацікавлена особа, повинен створити умови для реалізації факторів, використовуючи різноманітні засоби, щоб забезпечити партнерові статус суб'єкта. У цьому контексті Г.М. Сагач ввела поняття «ефективна комунікація» [4].

Це поняття включає в себе систему інтелектуального, психологічного, морального і функціонального станів фахівця, що відображають рівень набутих знань, навичок, досвіду, інформаційної насиченості та інших властивостей у конкретній сфері професійної діяльності [4].

Для нас важливою була думка І.В. Болотнікової, яка визначає компетентність як «поєднання психічних якостей, як психічний стан, що дозволяє діяти самостійно та відповідально (дійова компетентність), як здатність людини виконувати певні трудові функції. При цьому професійна компетентність є складовою професіоналізму, тому «людина може бути професіоналом у

своїй галузі, але не бути компетентною у вирішенні всіх професійних питань» [1]. Отже, зважаючи на вищевказане, під комунікативною компетентністю ми розуміємо сукупність умінь та навичок у сфері засобів спілкування та законів міжособистісної взаємодії, які сприяють взаєморозумінню, ефективному розв'язанню завдань спілкування (зокрема в юридичній праці).

Інформаційно-комунікативна компетентність майбутнього фахівця – це комплекс сформованих якостей особистості, що забезпечують гнучкість та готовність до змін, ефективність професійної діяльності в умовах інформатизації сучасного суспільства та опанування інформаційними та комунікативними компетенціями із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Ми повністю погоджуємося з думкою про те, що інформаційно-комунікативна компетентність дозволяє юристові бути успішним у сучасному інформаційному суспільстві, реалізувати оптимальні рішення в правовій сфері діяльності, слідкувати за динамічними змінами в законодавчій системі та вдосконалювати свої професійні вміння та навички [2].

При цьому було звернено особливу увагу на специфіку застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі та професійній діяльності юриста. До цих технологій було віднесено демонстраційні, інформаційно-довідкові, тренувальні, ігрові та контрольні.

Зауважимо, що мультимедійні технології створюють у системі динамічного правового поля таке інформаційно-освітнє середовище, яке поєднує в собі раціонально-логічне начало та емоційно-образне. Саме це вирішує проблему доступу майбутніх фахівців до нових джерел навчальної інформації, сприяє їх «зануренню» у професійні ситуації, активізує використання нових типів навчальних завдань. Завдяки урізноманітненню форм подання інформації у мультимедійних засобах учені (І. Белицін, В. Заболотний, Ю. Єгорова, О. Чайковська та ін.) вважають мультимедійні технології потужним дидактичним інструментом, який здатний одночасно впливати на різні канали сприйняття інформації та сприяти ефективності навчання. Мова йде про застосування інформаційно-комунікаційних мультимедійних технологій для вирішення завдань, які постають перед майбутніми юристами як у період навчання у вищому юридичному навчальному закладі, так і в подальшій професійній діяльності. До таких завдань належать: консультації та роз'яснення з юридичних питань, усні й письмові довідки щодо законодавства; складання заяви, скарги та інших документів правового характеру; засвідчення копії документів у справах; здійснення представництва у суді, інших державних органах, перед громадянами та юридичними особами; надання юридичної допомоги підприємствам, установам, організаціям; виконання юридичних обов'язків відповідно до кримінально-процесуального законодавства у процесі дізнання та попереднього слідства [3].

Виходячи з положення про те, що інформаційно-комунікаційна компетентність є інтегративною якістю особистості, потрібно використовувати всі можливості для розширення способів її формування. Саме засоби мультиме-

дійних технологій здатні стимулювати практичну інформаційно-комунікаційну діяльність кожного студента, використовуючи можливості відтворення фрагментів навчальної й майбутньої професійної діяльності. Створення мультимедійного середовища сприятиме моделюванню та проектуванню власної професійної діяльності майбутніх юристів, сприятиме мобільності знань, їхньої гнучкості, критичності мислення, оволодінню оперативними знаннями.

1. Болотнікова І.В. Професіоналізм та професійна компетентність як складові психічної зрілості особистості / І.В. Болотнікова // Психологічні науки /10. Психологія праці Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України [Електронний ресурс] 21/05/13 12.15. – Режим доступу http://www.rusnauka.com/7_NND_2009/Psihologia/42691.doc.htm.

2. Бочевар А.Г. Інформаційно-комунікативна компетентність юриста, її сутність та структура / А.Г. Бочевар // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського. – 2013. – С. 72.

3. Клещенкова Н.Ф. Формирование информационно-коммуникативной компетентности как необходимое условие эффективности профессиональной деятельности будущего специалиста [Електронний ресурс] / Клещенкова Н.Ф., Савченко А.Б // Информационные технологии в образовании. – 2008. – № 2. – Режим доступу до ресурсу: <http://ito.edu.ru/2008/Rostov/II/5/II-5-16.html>.

4. Сагач Г.М. Мистецтво ділової комунікації: [навч. посібник] / Г.М. Сагач. – К. : Київ. інститут банкірів «України», 1996. – 180 с.

Варбанський Олександр Володимирович,
студент юридичного факультету

Науковий керівник – професор кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
доктор філософських наук, доцент
Скиба Елеонора Констянтинівна

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СТРУКТУРНІ СКЛАДОВІ ЮРИДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Компетентність - це властивість юридичної практичної діяльності, сукупність професійних функцій, завдань, повноважень посадової особи або іншого суб'єкту професійної діяльності. Відповідно компетентність — це володіння суб'єктом спеціальними теоретичними та практичними знаннями, вміннями й навичками, що дозволяють повно, точно, ефективно реалізовувати компетенцію, якісно і кваліфіковано здійснювати професійну діяльність.

Складність і спеціалізований характер юридичних справ визначають особливі вимоги до підготовки й досвіду юриста. Для підтримання необхід-